

1. Yleistä
2. Yhdistystoiminta
 - 2.1 Jäsenistö ja jäsenmaksut
 - 2.2 Yhdistyksen kokoukset
 - 2.3 Hallitus
 - 2.4 Toimisto ja henkilöstö
 - 2.5 Talous ja varainhankinta
3. Kustannustoiminta ja myynti
 - 3.1 Kustannustoiminta
 - 3.2 Myynti- ja välitystoiminta
 - 3.3 Tähdet ja avaruus
 - 3.4 Kuva-arkisto
4. Koulutus- ja valistustoiminta
 - 4.1 Kansainvälinen tähtitieteen vuosi 2009
 - 4.2 Planetaario
 - 4.3 Kurssit
 - 4.4 Esitelmät
 - 4.5 Kirjasto
 - 4.6 Tähtitorni ja tähtinäytökset
 - 4.7 Yleisötahtumat
 - 4.8 Ursan koulupalvelu
 - 4.9 Tiedotus
5. Nuorisotoiminta
 - 5.1 Tähtikerho ja harrastusryhmät
 - 5.2 Leirit ja retket
 - 5.3 Nuorisotoimikunta
6. Harrastustoiminta
 - 6.1 Jaostot
 - 6.2 Stella Arcti -palkinto
 - 6.3 Cygnus
 - 6.4 Ursa Minor
 - 6.5 Tähtikallion havaintokeskus
 - 6.6 Aikuisten kerho
7. Yhteydet muihin järjestöihin ja sidosryhmiin
 - 7.1 Tähtiyhdistykset
 - 7.2 Muut suomalaiset yhteisöt ja sidosryhmät
 - 7.3 Kansainväliset yhteydet

1. Yleistä

Tähtitieteellinen yhdistys Ursa ry:n tarkoituksena on tarjota jäsenilleen ja yleisölle selkeä ja nykyaikainen käsitys maailmankaikkeudesta sekä edistää tähtitieteen ja lähialojen harrastusta, kouluopetusta ja aikuiskasvatusta.

Kansainvälinen tähtitieteen vuosi (IYA) on vuonna 2009 toiminnan keskiössä. Ursa on vuoden tapahtumien koordinoija ja järjestää itse useita tapahtumia.

2. Yhdistystoiminta

2.1 Jäsenistö ja jäsenmaksut

Ursan jäsenmäärä on noin 14 500 henkeä, ja määrä on kasvussa.

Jäsenmaksut ovat vuonna 2009:

18 vuotta täyttäneet 38 €,

alle 18-vuotiaat 29 €,

perhejäsenet 15 €,

yhteisöt 38 €,

kannatusjäsenet 380 €.

2.2 Yhdistyksen kokoukset

Ursan sääntömääräinen kevätkokous pidetään maaliskuussa ja syyskokous loka-marraskuussa. Kokouksien yhteydessä järjestetään esitelmä.

2.2 Yhdistyksen kokoukset

Ursan sääntömääräinen kevätkokous pidetään maaliskuussa ja syyskokous loka-marraskuussa. Kokouksien yhteydessä järjestetään esitelmä.

2.3 Hallitus

Ursan hallitus kokoontuu noin kuusi kertaa. Säännöllisten kokousten ohella hallitus järjestää tarvittaessa ylimääräisiä suunnittelutilaisuuksia. Hallituksen toiminnassa korostuu sen valvontatehtävä ja strateginen ohjaus. Vastuu asioiden valmistelusta jaetaan toimihenkilöille sekä työryhmille.

2.4 Toimisto ja henkilöstö

Ursan vakituisen henkilöstön määrä on kahdeksan henkeä. Esimiehenä toimii toimitusjohtaja. Henkilöstön työtehtäviä ja työnjakoa kehitetään tarvittaessa. Siviilipalvelusmiehiä ja osa-aikaista henkilökuntaa käytetään tarvittaessa.

Ursan toimisto ja kirjasto sijaitsevat osoitteessa Raatimiehenkatu 3 A 2, 00140 Hki, Tähdet ja avaruus -lehden toimitus sijaitsee osoitteessa Humalistonkatu 1, 00250 Hki, Ursan kerhotilat ovat osoitteessa Castreninkatu 8, 00530 Hki.

Toimistolle haetaan sopivampia toimitiloja

2.5 Talous ja varainhankinta

Ursan talous pohjautuu lähinnä jäsenmaksuihin sekä kustannus- ja välitystoiminnan tuottoihin. Lisärahoitusta saadakse Ursan anoo apurahoja ja avustuksia, erityisesti erikoisprojekteihin ja -hankintoihin. Suurimmat menoerät koostuvat jäsenlehden ja kirjojen painatuskuluista, palkoista ja toimitilojen vuokrasta.

3.1 Kustannustoiminta

Ursan julkaisemat tähtitieteeseen, muihin luonnontieteisiin sekä tähtiharrastukseen liittyvät kirjat ovat merkittävä ja näkyvä osa Ursaa. Ursa jatkaa kustannustoimintaa.

3.2 Myynti- ja välitystoiminta

Tuotevalikoimassa ovat kirjojen lisäksi lehtitilaukset, julisteet ja tähtikartat. Osa välitystuotteista on jatkuvasti myynnissä, osa hankitaan yhteistilauksina.

Ursa myy tuotteitaan pääasiassa postitse. Käteismyyntiä on toimistossa ja tähtitornilla sekä yhdistyksen tapahtumissa ja messuilla. Merkittävin ulkopuolinen myyntikanava ovat kirjakaupat. Huomattava osa Ursan kustantamista kirjoista myydään niiden kautta. Ursan jäsenet saavat Ursan kirjat jäsenhintaan myös pienkustantajien Kolmen sepän kirjakaupasta Helsingin keskustasta.

Ursa tarjoaa jäsenilleen valikoiman kaukoputkia ja kiikareita. Painopiste on edullisissa, mutta hyvälaatuisissa aloittelevalle harrastajalle sopivissa havaintovälineissä.

3.3 Tähdet ja avaruus

Tähdet ja avaruus on Ursan jäsenlehti. Lehti jatkaa ilmestymistä 8 numeron voimalla, jota kokeiltiin ensimmäistä kertaa vuoden 2008 aikana. Lehti kuuluu yhdistyksen vuosijäsenten jäsenetuihin. Lehden voi myös tilata liittymättä yhdistyksen jäseneksi, jolloin tilausmaksu on 41 euroa. Lehden toimituksessa työskentelee täyspäiväisesti päätoimittaja ja toimittaja sekä osa-aikaisesti toimitussihteeri.

3.4 Kuva-arkisto

Kuva-arkisto tukee Ursan omaa julkaisutoimintaa ja tiedevalistusta. Lisäksi kuva-arkisto vuokraa kuvia tiedotusvälineille. Arkiston kuvissa pääpaino on kotimaisten kuvaajien korkealaatuisissa taivaanilmiöiden kuvissa. Kuvien välitystä digitaalisessa muodossa Kuvaario Oy:n kautta jatketaan.

4. Koulutus- ja valistustoiminta

4.1. Kansainvälinen tähtitieteen vuosi 2009

Ursa koordinoi kv. tähtitieteen vuoden järjestelyjä. Tukea tapahtumille yritetään edelleen hankkia Ursan kautta. Vuoden avaa tammikuisten Tieteen Päivien yhteydessä järjestettävät avajaiset. Ursan planetaario kiertää ympäri Suomen ja kouluille on suunnitteilla useita projekteja. Syksyn keskeinen tapahtuma on Lasipalatsin aukion valokuvanäyttely *Universumin näkymiä*. Vastaavanlainen näyttely järjestetään myös Turussa ja Joensuussa.

Paikalliset tähtiyhdistykset kantavat merkittävän vastuun paikallistapahtumista. Ursa tukee yhdistyksiä materiaalikuluissa ja tarvittaessa keskitetyssä tiedotuksessa. Vuoden keskeisiä painopisteitä ovat syksyinen tähtiharrastusviikko ja kevään 100 tuntia tähtitiedettä huhtikuun alussa. Mainittakoon em. tapahtuman yhteydessä YLEN kanssa yhteistyössä järjestettävä tähti-ilta. Se on Luontoillan kaltainen usealta paikkakunnalta lähetettävä ohjelma, jossa ihmiset pääsevät kysymään asiantuntijoilta tähtitaivaan ilmiöistä.

4.2 Planetaario

Ursan planetaario on puhallettava kangaskupu, jonka sisälle heijastetaan tähtitaivas. Planetaarionäytöksiä pidetään pääasiassa pääkaupunkiseudun kouluissa ja päiväkodeissa sekä erilaisten yleisötapahtumien yhteydessä. Starlab-planetaariota vuokrataan kouluille edullisesti ja opettajia koulutetaan planetaarion itsenäiseen käyttöön.

Kuukausittaisia planetaarioesityksiä Tieteiden talolla jatketaan vuonna 2009. Planetaario kiertää keväällä ja syksyllä Suomea Tähtitieteen vuoden tapahtumana.

4.3 Kurssit

Ursa järjestää vuoden aikana noin 10 kurssia. Vakiintuneet tähtitaivas- ja kaukoputkikurssit muodostavat kurssitarjonnan rungon. Niiden ohella pidetään tarvittaessa muita kursseja, jollaisia muut koulutusorganisaatiot eivät järjestä. Kursseja järjestetään myös tilauksesta.

4.4 Esitelmät

Ursa järjestää vuoden aikana noin kymmenen esitelmää. Sekä keväällä että syksyllä järjestetään tiivis viisi viikkoa kestävä esitelmäsarja kattoteemalla. Sarjojen ulkopuolelle jäävinä kuukausina pidetään kesäkautta lukuunottamatta esitelmä. Esitelmät järjestetään Tieteiden talolla tai suurempia tiloja tarvittaessa muualla Helsingissä. Lisäksi esitelmiä järjestetään Tähtipäivien ja muiden yleisötapahtumien yhteydessä. Yhteistyötä Ok-opintokeskuksen kanssa jatketaan edelleen.

Esitelmien tarkoitus on kansantajuistaa tähtitiedettä, fysiikkaa ja muita lähitieteitä. Esitelmäsarjojen aihevalinnassa kiinnitetään huomiota sen ajankohtaisuuteen tiedemaailmassa ja julkisuudessa. Suositetaan nuorempia tutkijoita puhujien valinnassa, mutta yritetään kiinnittää yksi luento sarjaa kohden ennalta tunnetulle luennoitsijalle.

4.5 Kirjasto

Kirjastossa on luettavissa useita tähtitieteellisiä lehtiä pohjoismaista, muualta Euroopasta, Yhdysvalloista ja Kanadasta. Myös kotimaisten tähtiharrastusyhdistysten lehdet ovat luettavissa. Lainattavissa on suuri määrä tähtitieteen erilaisia osa-alueita ja lähitieteitä käsitteleviä kirjoja, diasarjoja ja videokasetteja sekä cd- ja dvd-levyjä. Joidenkin tallenteiden käytössä on tekijänoikeuksista johtuvia rajoituksia. Jo vuoteen 1990 asti edennyttä nauhojen digitoimista jatketaan. Jäljellä on vielä noin sata nauhaa.

Vuoden alussa noin 7250 nimikkeestä suunnilleen 5850 on lainattavissa. Vuoden aikana hankittaneen noin 50 nimikettä. Jäsenten toiveet hankittavista teoksista otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Lehtiä ja kausijulkaisuja sidotetaan vuoden aikana. Jäsenistölle välitetään lainoja myös postitse. Kirjasto on avoinna maanantaisin ja torstaisin kello 16-20 heinäkuuta lukuun ottamatta. Kirjastosta voi lainata julkaisuja myös toimiston aukioloaikoina. Muiden tieteellisten ja kunnallisten kirjastojen kanssa tehdään yhteistyötä. Ursa on Suomen kirjastoseuran jäsen.

4.6 Tähtitorni ja tähtinäytökset

Kaupungin kanssa ollaan yhteistyössä tornin ympäristön ehostuksessa. Toteutetaan kaupungin ollessa myötämielinen taideteos tornin edustalle.

Tähtinäytöksiä järjestetään 15.1.–15.3. ja 15.10.–15.12. klo 19–21 tiistaista sunnuntaihin. Aurinkonäytöksiä järjestetään 15.3.–15.6. sekä 1.8.–30.9. sunnuntaisin klo 13–15. Lisäksi näytöksiä järjestetään erilaisten yleisötapatumien yhteydessä. Koululais- ja muut ryhmät voivat myös tilata yksityisnäytöksiä. Kaikki näytökset järjestetään vain selkeällä säällä. Ursan jäsenillä on näytöksiin vapaa pääsy.

Näytännöt pidetään harrastajavoimin. Näyttäjryhmä kokoontuu vuoden aikana vähintään kaksi kertaa ja kehittää näytöksiä sisältöä. Tornin teknisestä ylläpidosta vastaa torninhoitaja.

4.7 Yleisötapatumat

Yleisötapatumat järjestetään kansainvälisen tähtitieteen vuoden sateenvarjon alla. Jokainen Ursan tapahtuma vuonna 2009 on osa IYA 2009:a.

Järjestetään keväällä tähtipäivät. Syksyllä Ursa osallistuu eurooppalaiseen tähtiharrastuspäivään ja valtakunnallinen tähtiharrastusviikko nivotaan sen yhteyteen. Ursa osallistuu myös ulkopuolisten järjestäjien tapahtumiin, messuille ja näyttelyihin. Toimistolla järjestetään perinteiset joulumyyjäiset.

4.8 Ursan koulupalvelu

Kouluille ja päiväkodeille lainataan materiaalipaketteja, jotka sisältävät kirjoja, tähtikarttoja, dioja ja muuta opetusmateriaalia. Lainattavissa on myös kaukoputkia. Ursasta noudettaessa pakettien ja kaukoputkien lainaaminen on ilmaista, postilainoista veloitetaan posti- ja käsittelykulut.

Ursalla on myös lainattavissa oleva tähtitiedenäyttely, joka valottaa alan kehitysaskelia, aurinkokunnan mittasuhteita ja tähtitaivaan näennäistä liikettä. Näyttelyä lainataan kirjastoille, kouluille ja muille julkisille yhteisöille. Näyttelyesineiden lainaaminen on ilmaista, postilainoista veloitetaan lähetyskulut.

Kouluille laaditaan kattava paketti saataville verkosta, jota perinteinen koulupaketti täydentää.

4.9 Tiedotus

Ursan toiminnasta ja tähtitaivaan tapahtumista tiedotetaan Tähdet ja avaruus -lehdessä, www-sivuilla ja sähköpostilistoilla. Lisäksi tarpeen mukaan lähetetään lehdistötiedotteita. Yleisön ja tiedotusvälineiden taivaanilmiöitä koskeviin tiedusteluihin vastataan puhelimitse ja sähköpostitse. Verkkosivustoa parannetaan.

5. Nuorisotoiminta

5.1 Tähtikerho ja harrastusryhmät

Nuorisotoiminnassa pyritään tukemaan lasten ja nuorten kiinnostusta luonnontieteisiin ja erityisesti tähtitieteeseen. Lasten ja nuorten tähtikerhon sekä harrastajien ryhmät kokoontuvat pääsääntöisesti kerran viikossa. Tähtikerhossa on viisi ryhmää, nuorimmat kerholaiset ovat leikki-ikäisiä, mutta suurin osa on koululaisia.

Muutamissa pääkaupunkiseudun kouluissa on ryhdytty aktiivisten vanhempainyhdistysten ansiosta järjestämään iltapäivien tähtikerhoja, joihin vetäjät on löydetty Ursan kautta. Ursa avustaa tähtikerhoja myös materiaalien osalta.

Kerhojen jatkuvuus turvataan huolehtimalla riittävästä vetäjämäärästä. Kerhotilojen varusteluun kiinnitetään kiinteistön putkiremontin jälkeen huomiota.

Nuorisotoiminnan käytössä on omat kerhotilat osoitteessa Castreninkatu 8, 00530 Helsinki. Kerhojen ja harrastusryhmien kokoontumisen lisäksi tiloissa on mahdollista rakentaa kaukoputkia.

5.2 Leirit ja retket

Kesällä järjestetään koululaisille viikon mittainen Tähtileiri Kv. tähtitieteen vuoden teemoihin liittyen, mutta keskittyen erityisesti tähtiharrastukseen ja luonnontieteisiin. Artjärven havaintokeskuksen käyttöä nuorisotoiminnassa mietitään.

5.3 Nuoriso-ohjaajien tuki

Nuoriso-ohjaajien toimintaa koordinoidaan Ursan toimiston kautta säännöllisellä yhteydenpidolla. Uusien ohjaajien perehdytykseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Nuorisotoiminnan ohjaajien ensiapu- ja ohjaajakoulutusta täydennetään tarpeen mukaan. Tavoitteena on, että kaikki ohjaajat olisivat suorittaneet ensiapukurssin.

6. Harrastustoiminta

6.1 Jaostot

Ursan 13 jaostoa ja kaksi harrastusryhmää organisoivat alansa havainto- ja harrastustoimintaa sekä opastavat alansaan liittyvissä kysymyksissä. Jaostot tiedottavat toiminnastaan ja havainnoistaan enimmäkseen Ursa Minor -lehdessä, verkkosivuilla ja sähköpostilistoillaan. Jaostot kokoontuvat ja esittelevät toimintaansa Cygnus-kesätapahtumassa, Tähtipäivillä sekä omissa erikoistapahtumissaan. Jaostojen toimintaa kehittää ja koordinoi nelihenkinen toimikunta, jonka jäsenistä puolet vaihdetaan vuosittain. Jaostojen tarkemmat toimintasuunnitelmat ovat liitteessä 1.

6.2 Stella Arcti -palkinto

Ursa palkitsee ansioituneita tähtiharrastajia Stella Arcti -palkinnolla. Palkitsemisen perusteena voi olla merkittävä havainto tai ansiokas havainto- tai harrastustoiminta. Palkinto on jaettu vuodesta 1988 lähtien.

6.3 Cygnus

Cygnus 2009 -kesätapahtuma järjestetään heinä-elokuussa. Kansainvälisen tähtitieteen vuoden Cygnus järjestetään Utsjoella. Tapahtuma kokoaa Ursan harrastusjaostot suunnittelemaan yhteistä toimintaa ja raportoimaan kuluneen kauden havainnoista. Cygnus-tapahtuma on järjestetty säännöllisesti vuodesta 1987.

6.4 Ursa Minor

Ursa Minor on toiminnallisen tähtiharrastuksen erikoislehti, jonka tarkoitus on syventää tietoutta harrastuksen erikoisaloista. Lehden ilmestymistiheys on kuusi numeroa vuodessa. Lehdessä julkaistaan Ursan jaostojen ja muiden avustajien toimittamaa aineistoa. Lehden taitosta, painatuksesta ja postituksesta vastaa päätoimittaja. Lehden tilausmaksu on Ursan jäsenille 15 € ja muille 20 €.

Lehden kehityssuunnitelmaa toteutetaan vuoden 2009 aikana.

6.5 Tähtikallion havaintokeskus

Havaintokeskuksen rakennuksia ja laitteita viimeistellään vuoden aikana.

Keskuksessa järjestetään vakiintuneita tapahtumia, joihin kuuluvat jaostotapaamiset ja muut Ursan tapahtumat, paikallisten tähtiyhdistysten kokoontumiset ja Artjärven aktiivien tapaamiset. Keskuksen vuokrataan ulkopuolisille ja se on mukana useissa Päijät-Hämeen alueen tapahtumissa. Tiloissa järjestetään myös tähtinäytöksiä yhteistyössä lähiseudun koulujen ja oppilaitosten kanssa. Keskuksen käyttöaste pyritään säilyttämään korkeana.

6.6 Aikuisten kerho

Aikuisten kerho kokoontuu kesäkuukausia lukuun ottamatta tavallisesti kahden viikon välein. Kokoontumisissa keskustellaan erilaisista ajankohtaisista tähtiharrastajaa kiinnostavista aiheista joko kutsutun asiantuntijan johdolla tai kerholaisten omien alustusten pohjalta. Vierailukäyntejä pyritään tekemään 1–2 kertaa sekä kevät- että syyskaudella.

7. Yhteydet muihin järjestöihin ja sidosryhmiin

7.1 Tähtiyhdistykset

Suomessa on noin 40 tähtitieteellistä yhdistystä ja kerhoa. Ursa ylläpitää Suomen tähtiyhdistysten yhteystietokantaa internetissä. Suomen aktiivisia tähtiyhdistyksiä tuetaan lähettämällä niille uutuuksikirjoja sekä Tähdet ja avaruus- ja Ursa Minor -lehteä. Lisäksi Ursa tarjoaa niiden kotisivuille tilaa. Tähtiyhdistykset voivat ilmoittaa maksutta toiminnastaan Ursan Tähdet ja avaruus -lehdessä. Ursa koordinoi tähtiyhdistysten yhteisiä tapahtumia, kuten Tähtiharrastusviikkoa ja Tähtipäiviä.

Kerho- ja yhdistystoimintajaostolla on keskeinen rooli yhteydenpidossa. Yhteistyössä paikallisyhdistysten kanssa noudatetaan sovittuja toimintamalleja.

Yhdistysseminaari järjestetään jälleen alkuvuodesta (16.-18.1.) Artjärvellä

7.2 Muut suomalaiset yhteisöt ja sidosryhmät

Ursa tekee yhteistyötä yliopistojen ja tieteellisten seurojen kanssa; Ursa on Tieteellisten seurain valtuuskunnan aktiivinen jäsen. Esitelmiä ja kursseja järjestetään Opintotoiminnan Keskusliiton kanssa. Lisäksi Ursa on Suomen kustannusyhdistyksen, Suomen Tiedekustantajien sekä Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton jäsen. Ursa on myös Suomen tähtitieteilijäseuran kannatusjäsen.

7.3 Kansainväliset yhteydet

Kansainvälisiä yhteyksiä pyritään ylläpitämään ja kehittämään. Suuri osa yhteistyöstä tapahtuu havaintojaostojen kautta. Yhteydenpito muodostuu henkilökohtaisista kontakteista sekä aineistojen ja julkaisujen vaihdosta. Ursa tai sen toimihenkilöt ovat mukana mm. seuraavissa kansainvälisissä järjestöissä: Nordic Planetary Association, International Planetarium Society, The British Interplanetary Society, The British Astronomical Association, The Association of Lunar and Planetary Observers, The Royal Astronomical Society of Canada –Kingston Centre, The International Occultation Timing Association ja European Association for Astronomy Education (EAAE). Toimihenkilöt osallistuvat tarvittaessa järjestöjen kokouksiin. Myös Ursan kirjastolla on laajat kansainväliset yhteydet, vaihtojulkaisuja on noin 20.

i. Liite 1. Jaostojen toimintasuunnitelmat vuodelle 2009